

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tujje dežele toliko več, kolikor poština znaša. — Na naročbe, brez istodobne vpošiljatve naročnine, se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vogove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

Telefon št. 34.

Blagoslovljena bisaga.

Vlada je predložila poslanski zbornici zakonski načrt, ki nam dobro kaže, kako se pri nas skrbi za milijonarje in kako brezobzirno se siromašnim slojem nakladajo vsakovrstna bremena. Vlada hoče namreč popolnoma odpraviti davek za verski zaklad in vsa dotična bremena natovoriti davkoplačevalcem. Produktivni stanovi, ki že komaj izhajajo, bodo primorani poseči v žep, da nadomestijo, kar izgubi država vsled odprave davka za verski zaklad.

Sto let je minulo, kar se je cesar Jožef II. lotil težavne naloge, da izboljša položaj nižje duhovščine, ki mora včasih ljudstvo izsesavati, ker bi drugače ne mogla živeti. Poskusil je to s tem, da je siromašnim duhovnikom zagotovil doklade, za to potrební denar pa iztirjal od cerkvenih bogatašev, od škofov in imovitih samostanov.

Škofje so seveda branili svoje bisage. V imenu cerkve so ugovarjali novemu davku z vso silo, in če še danes ne slišiš iz duhovniških ust dobre besede o cesarju Jožefu II., niso tega kriva germanizacijska prizadevanja cesarjeva, nego njegovo nasprotstvo večnemu gromadenju premoženja v duhovniških rokah.

Cerkveni dostojanstveniki so začeli ljut boj proti temu davku. Da svojih dohodkov niso po resnici napovedovali, se samo ob sebi umeje. A vzlic temu je ta davek za verski zaklad tedaj znašal 400.000 gold. na leto, dočim nese danes, ko je cerkveno premoženje ogromno naraslo, samo 292.000 gld.!

Po smrti cesarja Jožefa II. so cerkveni milijonarji dosegli, da je davek za verski zaklad postal gola formalnost, in šele ko so prišli nemški liberalci na krmilo, so se spomnili, da morajo tudi revni kaplani živeti, ne samo prelatje. V letu 1875. se je zato davek za verski zaklad oživel, v svrhu, da se od teh drobtin, ki padejo z mize cerkvenih milijonarjev, pomore revnim duhovnikom. A škofje so se temu namenu uprli z vso silo. Škofje praške nadškofije so slovesno protestovali, češ, da pomeni obda-

čenje bogatašev na korist siromakom uvedenje pogubnega socializma in komunizma. Budjeviški škof je trdil, da se s tem izpodkopa pravna varnost in sigurnost imetja, da je obdačenje duhovnikov-bogatašev na korist duhovnikom-siromakom svojevolskost in nasilstvo, lvovski rimsko-katoliški škof pa je slovesno proglasil, da je načelo, pomagati siromakom s tem, da se obdačijo bogataši, nenravno, da je to rop.

Da se tega načela tudi danes cerkveni krogi drže, se vidi najbolje iz tega, da hočejo zdaj še zadnje ostanke davka za verski zaklad odpraviti. Tako izvršujejo nauk: „Ljubi svojega bližnjega, kakor sa mega sebe“. In taki ljudje se upajo trditi, da imajo s propagiranjem krščanskega socializma resne namene!

Zašli bi predaleč, ako bi hoteli opisati posamezne faze boja mej cerkvijo in državo zaradi obdavčenja blagoslovljene bisage. Ako bi hoteli to storiti, bi morali spisati celo knjigo. V teh bojih se je pojavila taka lakomnost po posvetnem blagu, da se jej ni načuditi. Mej drugim so zahtevali pravico, da jim ni treba po resnici fatirati svojih dohodkov, l. 1853. so dosegli, da se ne upošteva resnični dohodek iz cerkvenih posestev, ampak samo katastralni; l. 1863. so izposlovali, da mesto natančnih računov o cerkvenem premoženju polagajo samo kratke računske izvode, katerih resničnosti ni možno preiskati, l. 1872. so zahtevali, naj se pavšalira štolnina.

Naravno je torej, da so se cerkveni krogi uprli obnovljenju davka za verski zaklad. In ker njihova vojna leta 1875. ni imela uspeha, so se obdavčenci kakor po dogovoru vrgli na to, da ne dajo cesarju, kar je cesarjevega. In res je rečeni davek nesel od leta do leta manj, dočim je cerkveno premoženje raslo od leta do leta. Tako je l. 1875. znašalo priznано cerkveno premoženje 260 milijonov, davek pa je nesel 775.000 gld. L. 1880. je bilo premoženja že 285 milijonov, davka pa za okroglih 200.000 manj; leta 1895. je priznано cerkveno premoženje znašalo že 409 milijonov trej za 149 milijonov več kakor 20 let po-

prej, davek pa 292.000 gld., torej 483.000 gld. manj kakor 20 let prej!

Cerkveno premoženje narašča leto za letom najmanj za 12 milijonov, cerkev je torej jeden največjih kapitalistov v državi, in zato nam nikakor ne gre v glavo, čemu naj bi se cerkvenim milijonarjem odpustil neznaten davek, ki ga plačujejo v korist svojim revnim stanovskim tovarišem. Na vse zadnje je tudi reven kaplan prav tako človek, kakor katoliški škof židovske narodnosti v Brnu.

Razlogi, s katerimi utemeljuje vlada svoj načrt, niso piškavega oreha vredni. Prestudirali smo jih natančno in prišli do prepričanja, da nasvetovani zakon nima drugega namena, kakor izkazati cerkvenim bogatašem posebno uslugo, in to na stroške davkoplačevalcem. Vzlic načelu, da naj vsaka konfesionalna združitev sama skrbi za svoje potrebščine, so državni prispevki za duhovščino narasli na letnih osem milijonov gld. Vsled zakona o kongruiz iz leta 1898. se ta prispevek še za več milijonov pomnoži, in zdaj se odpravi še davek za verski zaklad. Vsi ti prispevki se plačujejo iz davka na sladkor, na petroleje itd., vse mora krvaveti, samo da se polni blagoslovljena bisaga.

V Ljubljani, 12. decembra.

Srbski liberalci zjedineni.

Srbski liberalci so bili razdeljeni v dve frakciji, katerima sta načelovala oportunistični Avakumović in intransigentni Ribarac. Sedaj sta se frakciji združili, ne da bi se moglo že danes povedati, kdo je opustil svoje dosedanje stališče. Zjedinenje liberalcev je velike politične važnosti in vladni listi so ga neizrečeno veselili. Saj ima sedaj vlada zanesljivo večino v skupščini! Ker so radikalci docela desorganizirani, upajo liberalci, da pridobé sedaj večino tudi med narodom, kjer imajo radikalci še vedno največ simpatij in somišljenikov. Zlruženi liberalci bodo krepka opora Gjordjeviču, ki se je znal s pomočjo Milana in kralja Aleksandra vzlic vsemu doslej vzdržati, dasi bi kdo drug že davno izpodletel.

Obravnava proti zarotnikom v Parizu.

Pred pariškim državnim sodiščem se vrši že več tednov obravnava proti Guérinu, Déroutéju in sodrugom radi zarot in punta. Prič je bilo zaslišanih doslej ogromno, a krivda obtožencev še ni dokazana. Vsi se branijo energično in jako predrzno. Policija pa se je izrekla proti obtožencem jako obteževalno. Policijsti dokazujejo, da so bile posamezne lige v zvezi, in da so se vršile demonstracije in razne rabuke sistematično. Pri pouličnih kravalih so klicali agitatorji: „Živel kralj! Doli Brisson! Doli židje! Živela armada! Živel Dérouté!“ Klicalo se je tudi: „Vojvoda orleanski nam manjka! Pojdemo v Elysee!“ Puybarand, šef politične policije, je povedal, da so bile ženske, ki so hotele oprostiti Guérina, svojevolsno zaprtega v takozvanem „Fort Chabrolu“ same vlačuge in njihovi prijatelji. Blanc, bivši policijski prefekt, pa je dokazoval, da sta Dérouté in Guérin dobivala denar od royalistov. Nekateri priče, ki hočejo obtožence osvoboditi, se proglašajo za republikane, drugi pa možko naglašajo svoje klerikalno stališče. Obravnava se nadaljuje.

Angleži zopet premagani.

Južna Afrika postane menda res grob bojne slave Angležev. Buri so tista skala, ob kateri se morda razbije dosednji ugled angleške države, ki se je smatrala za najmočnejšo in najsilnejšo vsega sveta. Dve nični kmetski republiki sta s svojima priprostima, neznatnima vojskama že domalega uničili vojaško avtoriteto ogromne Britske. Na sprehod — na poučljivo vajo so mislili angleški generali, da pojdejo v Južno Afriko, — a kako strašno so se zmotili! General za generalom je zajet, pobit ali vsaj blamiran, in vsa velikanska, brez primere ogromna armada jim ne more donesti niti jedne večje zmage, s katero bi mogli vsaj za silo pokriti svoje neštete poraze. In večeraj se je razvedela nova velika zmaga Burov. General Gatacre, ki je imel nalogo preko angleške Kaplandije prodrati čez mejo burske države Oranje ter se polastiti glavnega mesta, Bloemfonteina, — general Gatacre je bil pri Stormbergu — t. j.

LISTEK.

„Rokovnjači“.

(Slovanska knjižnica, 89. in 90. „Rokovnjači“. Narodna igra v petih dejanjih. Po Jurčič-Kersnikovem romanu spisal Fran Govekar. Tisk. in zal. „Goriška Tiskarna“ A. Gabršček. 1899.)

Narodne igre s petjem uspevajo povsod dobro. Pretežna večina obiskovalcev gledališča išče v njem zabave, in prav te igre nudijo jo v obili meri. Tu se ne rešujejo filozofični ali socialni problemi, temveč podaja se slika iz življenja, ki je vsakomur umevna. Tu se ne razmotrivajo nenavadni ali celo boleštni značaji, pač pa se ti stavijo pred oči tipi iz naroda, kakoršne vsakdo srečava v življenju. Gotovo so to prednosti teh iger v očeh onih, ki se bolj zanimajo za dejanje samo, nego za njegov zapletek in razvitek; bolj za usodo junakov, nego za njihovo karekteristiko. A prav to je tudi vzrok, da večina — zlasti nemških — „narodnih“ iger nima prave literarne vrednosti, da, mnoge so povsem prazne in ničeve.

Tem zadovoljnejši in ponosnejši moramo biti Slovenci, da je naša prva narodna igra in prva slovenska izvirna igra sploh, ki je dosegla trajen uspeh — taka, da jo

brez strahu sodimo tudi s strožjim kritičnim merilom. In kako bi to bilo tudi drugače? Saj je Jurčič še vedno oni slovenski pisatelj, ki je skoraj nedosežen v risanju našega slovenskega kmeta. In delo tega pisatelja, mojstrsko završeno po njega prijatelju, takisto izbornemu pisatelju Kersniku, je podlaga Govekarjevi igri „Rokovnjači“. Romanu je posneto dejanje, so povzete osebe in njih značaji. — Kar se torej tiče teh točk, je Govekar storil po mojem mnenju jedino pravo, da jih je povzel po možnosti nespremenjene v svojo dramo. Že iz pietete do Jurčiča in Kersnika ni mogel delati drugače.

S tem pa je seveda prišla druga, velika težkoča: dramatizacija romana. V literaturi francoski in nemški je dramatizacija romanov zelo priljubljena; mnogo iger, ki najbolj uspevajo, je nastalo prav na ta način.

Roman je drama pa sta si v mnogem oziru zelo nasprotna, prvi podaja dolgo pripovedovanje in obširno opisovanje dogodkov, druga zahteva, da se ti dogodki vrše naglo pred našimi očmi. In to je težkoča, katera se pri dramatizaciji romana težko premaga. — Druga težkoča je v tem, da se širokost in razteznost epične povesti utesni v kratkost in jednatost dramatičnega dejanja. Pri tem se ne sme opustiti nič znamenit-

tega in odločilnega, ker sicer trpi zveza in namesto dejanja dobimo „slike“.

Govekar je storil prav, da je v knjigi črtal napise dejanj, s katerimi jih je dram. društvo z-znamovalo na gledališkem listu — kar se mi je zdelo nekaka degradacija — dejanj v „slike“. Dejanja njegove drame so istinito čini drame, jedno se razvija in sledi iz drugega, podajajo nam osnutek (dispozicijo), zapletek in razvitek igre po strogih dramatičnih zakonih ter nikakor niso le vspejane slik, ki bi bile med sabo le v rahli zvezi. Skratka: Govekar je izbral s srečno roko vse za dramo važne momente in jih zvezal v celoto. Z uporabo ideje in deloma dialogov v romanu je stvaril delo, ki je zase enotno in umetniško.

Lepo število nemških narodnih iger poznam, a priznati moram, da od onih, ki so sestavljene po romanah (in teh je večina), mi ne ugaja ni jedno v dramatičnem oziru takó kakor to naše delo.

Navdušenje, s katerim je bila drama sprejeta, je bilo torej opravičeno, in preverjen sem, da sprejmo rojaki tudi knjigo „Rokovnjači“ tako.

Naš čislani pesnik Aškerc je dal duška temu navdušenju v svoji kritiki. Ker so bili „Rokovnjači“ uprizorjeni kratko po Schillerjevih „Razbojnikih“, in ker je dejanje v nekoliko podobno, — umemo,

da je videl v njih zmago nad nemškim delom. Vender ta sodba ni prava, in to v dveh ozirih. Znana mi je vsa zgodovina „Rokovnjačev“, in vplival sem kolikor toliko nanje. A nikdar ni bilo Govekarju najmanjše na mislih, da bi v kateremkoli oziru se oziral na Schillerja. „Rokovnjači“ so nastali, kakor da bi sploh „Razbojnikov“ ne bilo na svetu. Dvomim tudi, da bi Jurčič pri spisovanju svojega romana mislil kdaj na Schillerjevo dramo. Snov mu je podala naša zgodovina, in da je to snov uporabil v roman, mu je zadoščala njegova bogata pesniška domišljija. — Ako torej le zunanja, nebitvena sličnost zavede koga v misel, da so bili „Razbojniki“ vzor „Rokovnjačem“, je v veliki zmoti.

Upoštevati pa moramo tudi povsem različna namena teh dram. Schiller je v svoji mladostni navdušenosti podal igro, katere namen je označil motto: „in tyrannos“; in francoski revolucionarji so jo tudi smatrali za tako tendenciozno delo, ker so ga imenovali častnim državljanom republike. — Umevno nam je to iz onih žalostnih razmer pred veliko francosko revolucijo, a tudi iz osebnih razmer pesnikovih, kateremu je vojaška šola zatirala vsako svobodo in vsako pesniško delovanje. „Razbojniki“ so elementarni izbruh genija, a zato pretirani v besedi in nazorih.

na angleških tleh — docela potolčen in korenito premagan. 10. t. m. jutraj je hotel Gatacre zgrabiti okoli dve miljii od Stormberga stoječe Bure in jih nenadoma pobiti. Angležev je bilo okoli 5000, Burov okoli 3000. Jedva pa se je Gatacre približal Burov, so ga začeli Buri bombardirati od vseh strani z granatami, okoli in okoli so grmeli na prestrašene Angleže smrtonosne puške in spretna burska konjica jih je zgrabila sedaj spredaj, sedaj od strani. Angleži so bežali, a izgubili so v bitki: 18 častnikov, 19 mož, ki so bili ubiti ali ranjeni, 596 so jih Buri ujeli ter jim vzeli jeden top. Gatacre se izgovarja z neugodnim bojiščem in s slabimi obvestitelji, toda njegov poraz je vzlic vsemu največje važnosti za nadaljnji razvoj vojne. V severni Kaplandiji so se dvigali že sedaj Anfrikanderji poslej, po tej bitki pa mora nastati splošna ustaja. Na lastni zemlji so bili tepeni Angleži, kaj jih čaka šele, če se jim končno vendar-le posreči prodreti na sovražnikova tla! — Tudi pred Kimberleyem stojé stvari slabo za Angleže. Lord Methuen je odrezen proti jugu docela in nazaj ne more več. Preostaje mu torej le dvoje: ali zmagati ali pa udati se. Umakniti pa se ne more nikamor. V Natalu Angleži še vedno ne morejo preko reke Tugele. Ladysmith še ni osvoboden, in Buri ga oblegajo neprestano. General Buller se ne more premakniti, vse stoji, le slava Burov narašča vsak dan!

Angleške grozovitosti v sedanji vojni.

Haarlemski „Courant“ je nedavno poročal, da so Angleži v Južni Afriki pomorili 300 ujetih Burov. Mnogo Burov pa so pohabili. Tudi bruseljski „Soir“ poroča take grozovitosti. Da so angleški konjeniki pobodli s sulicami več Burov, ki so se hoteli udati, potrjujejo vsi Buri, ki so ušli. Nemec Fritz Goldmann, ki se je pridružil Burov, poroča: Napad suličarjev se je pripetil toli nenadoma, da nismo imeli časa ustreliti. Moj brat in jaz sva se vrgla na tla ter se delala mrtva. Malo proč od mene je stal tovariš s puško v roki. Angleži so zahtevali, naj odloži puško; to se je zgodilo, potem pa sta ga prebodla dva suličarja. Neki drugi jezdec je predrl ranjenca, ki je proseče dvignil roko. Moj konj je stal poleg naju. Dejal sem bratu: „Sedi nanj zajedno z menoj, da pobegneva!“ In res sva planila na konja, toda brat je padel doli in mi zaklical: „Beži sam, jaz se hočem vleči med mrtvece! Ker je drlo nad me več suličarjev, sem s težkim srcem pustil brata in ubežal. Ujeti Nemci in Holanci poročajo, da so Angleži pri Elands-laagtu vse ujetnike in ranjence oropali. Pri omenjenem nenadejanem napadu suličarjev na 90 Nemcev in Holancev so vrgli burski vojaki svoje puške proč, toda ujeti transvaalski višji uradnik Sausenthaler je pod prisego izpovedal, da je stotnik suličarjev zaklical jezdecem: „Kill (pobijte) the Buggers!“ in jezdec so suvali in prodirali med Bure ter pobodli vse do zadnjega. Zares, evropski kulturi delajo Angleži v Južni Afriki veliko čast!

„Rokovnjači“ pa so se rodili pod vse drugačnimi razmerami, oni niso imeli nikakoršnih tendencioznih namenov, oni so hoteli podati le slovensko „narodno igro s petjem“, torej dramatično obliko, ki je kar največ mogoče oddaljena od vsake smeri, ki ima še drug namen poleg dramatičnega. Tipi v „Rokovnjačih“ so pristno slovenski, in dejanje se vrši vseskozi na domačih tleh. V nedavno izšli knjižici „Rokovnjači“ je obdržal dramatikar bistveno nespremenjeno ono dejanje, ki se je prikazovalo že lani štirikrat zapored pri docela razprodanem gledališču. Predelal pa je docela IV. dejanje, čegar sedanja prva polovica je nova ter prinaša pretresljivo smrt dovtipnega Mozola, izdajice Rokovnjačev, sedanja druga polovica pa je nastala z združitvijo in krajšavo prejšnjih dveh polaktov, kažoč življenje v rokovnjaškem taboru, napad na Francoze (nov prizor) in osveto Nandeta nad Vernazzem.

Seveda pa je pisatelj poleg tega še marsikaj opilil tu in tam ter izdelal vse prizore skrbnejše. Bistveno pa so ostali „Rokovnjači“ tudi v književni obliki nespremenjeni.

In tako sem uverjen, da bodo i „Razbojniki“ in „Rokovnjači“ v lepi harmoniji vladali še dolgo vrsto let na našem odru. Da pa nam bodo „Rokovnjači“ priljubljenejši, o tem ne dvomim, saj so — naši!

G—I.

Dopisi.

Izpod Ratitova. Čudili smo se zlobnosti dopisnikov „Slovenskega Lista“, s katero napadajo spoštovanega g. selskega župana, da je sestavil prošnjo zaradi lova na poljedelsko ministrstvo. Mislite li, da selski g. župan zavratno dela, kakor vi, ki ste ga šli tožiti na deželni odbor zaradi ceste na Rudno? Ko je prišel deželni inženir, ste se poskrili, in ko so Vas, gosp. Demšar, poiskali, niste vedeli odgovora dati g. inženirju. Seveda, boli Vas, g. Demšar, Vas, krščanskosocialnega politika, da nima Vaša česenska in železniška konzula oštarije, da bi Vi potem tem boljši „gšeft“ delali z svojim vinom. Boli Vas tudi, da niste župan postali, ker potem bi bila Vaša žetev popolna. Vsi Vaši naklepi in zavratni napadi se razbijejo nad možatostjo in vztrajnostjo selskega g. župana, in da ljudstvo še vendar več njemu verjame, kakor Vam hujskačem, ki niste še nič drugega napravili kakor sovraštvo in razpor v selški občini in v železnici, in to samo zaradi svoje koristi pod plaščem krščanskega socializma — to Vas boli, kaj ne? Povedano Vam bodi tudi, kakor smo zvedeli od odbornika g. Fr. Lavčarja, da je dotično pritožbo na poljedelsko ministrstvo sambral, in Vam je on tudi že večkrat povedal, da je bila popolnoma v tem smislu sestavljena, kakor je bilo v občinski seji sklenjeno. Le nikar ne slepite ljudij, kateri Vam čez daleč manj verjamejo, in nikar se ne dajajte za pomočnika kmetkega stanu, ko še niste nič drugega naredili, kakor to, kar Vam koristi. Lepo znate za kmeta skrbeti, ko mu v Vaših konzulah v železnicih in na Češenci raznovrstno blago mnogo dražje prodajate, kakor se dobi v družih prodajalnicah, in da samo pri 1 kg kave 30 kr. več dobička iščete, kakor je to drugod. Manufakturno blago vsak krošnjar ceneje prodaja kmetom, kakor pa Vaša krščanskosocialna štacuna, zraven so vse te katoliške štacune v besedi silno proti židom, razno blago si pa po največ od Nemcev in židov dobavljajo. Ko bi se g. dr. Krek enkrat potrudil ter pregledal po vseh njegovih konzulah po deželi, videl bi, da so ravno njegove konzule najboljši židovski odjemalci, in raznih naših narodnih nasprotnikov, ter bi mogel priti do prepričanja, da je to sam humbug, kateri se vganja z gospodarsko organizacijo. Da, prišel bi tudi do prepričanja, da se nesebično trudi za drugega žep, iz katerega pa ne pride za narodne namene niti belič.

Kmetje v železniški in selški okolici so že začeli spregledovati, da nimajo od teh katoliških konzul prav nič dobička, temuč da so še na škodi, in da so pri družih trgovcih bolj solidno in tudi z boljšim in cenejim blagom postreženi. Osebito se menda sodarji pritožujejo čez češensko konzulo, ker si preveč vračunava od vsakega sodca, in mnogo jih je že isti hrbet obrnilo ter na svojo roko prodajajo in sprevidijo, da veliko boljše izhajajo kakor pa z drugodo. Sprevideli so, da vse to ni drugega, kakor ljudstvo podjarmiti, da bi ga potem nekateri sebičneži v svoje politične namene izrabljali.

Poseben znak te katoliške organizacije je tudi to, da kakor hitro se ta kuga v kraj zanese, samo sovraštvo in prepir rodi, ker, kdor se jim ne ukloni, tega hočejo z vsemi sredstvi uničiti. Kakor se sliši, vladajo v okolici češenske in železniške konzule prav prijetne razmere, tako da že navadni, priprosti kmetje preklinjajo ta društva ter pravijo, da je društva sam hudič napravil, ker toliko nesloge, sovraštva ni kmalu vstani kdo drugi napraviti kakor ravno te konzule, po drugi strani pa tudi ljudje vidijo, kaka velika sebičnost vlada pri kolovodjih teh društev, ki niso iz prepričanja krščansko-socialni, temuč so iz prepričanja sebično socialni, ker s tem se dela gšeft in se ljudstvo bolj na uzdi drži.

Letošnje leto so prašiči silno v ceni padli, tako da Poljanska dolina ne ve kam z njimi. Tudi po naši dolini se to občuti, seveda konzule so za pomoč kmetu, in klerikalci bodo vse kmete obogatili narobe. Konzule v Idriji in raznih družih krajih so menda mnogo vagonov židovskega špeha dobile z Ogrskega, to je menda tudi krščansko-socialno, mej tem, ko so popred trgovci in krčmarji, kupili od domačih ljudij špeh

meso ali prašiče, po visokih cenah, in ker jim nikdar ni na misel prišlo z Ogrskega si naročiti špeh, to je bilo pa liberalno, ta dva je treba uničiti, kaj ne gospoda v „Katoliškem domu“.

Tudi v Selcih ustanovilo se je konsumno društvo, kjer je bila cela precej velika vas dosedaj vedno složna, bodisi pri volitvah, ali kjer si bodi, kjer niso menda poznali razprtij med seboj, tudi doli so toliko časa ruvali g. Demšar in tutti quanti, nekaj tudi g. dr. Krek, da so dobili par mož na svojo stran. Posebno se je trudil in se še trudi neki g. oštir, ki je bil že vse. Očitale se mu je nekda, da je liberallec, brezverec, sramotilec duhovščine, kar mu pa ni vzelo dr. Krekovega zaupanja. Zdaj naenkrat, na starost po vseh svojih neuspehih, katere si je sam zakrivil, prišel je mož do prepričanja, kaj ko bi pa jaz tudi postal krščansko socialen, na ta način bi pa znabiti meni gostilna lahko veliko dobička dala. Gospodu Demšarju je bilo prav, ker je dobil s tem odjemalca za vino.

In zakaj so doli v Selcih konsumno društvo osnovali? Samo iz sovraštva do gospoda župana in do družih mož, kateri nikakor ne morejo verjeti sebičnežem iz Češence, in tem se je napovedalo s konsumnim društvom uničenje. Poglavitno je zaradi tega, da bi gotovo za naprej g. Demšar pri občinskih volitvah g. župan postali in potem bi g. Demšarju šele popolnoma pšenica cvetela, a mislimo, da se še ne bode tako hitro pustila selška občina njemu za nos voditi.

Čudno se nam zdi, ali ima znabiti železniška konzula mesarski obrt, da sme prašiče klati, kakor oštirji, in da smejo še zmirom razne žgane pijače imeti, ter ga menda, kateri so bolj zanesljivi kar provizorično zamašenega vun nosijo. Tudi v češenski menda še zmirom ta zanesljivi popivajo, mej tem, ko se drugim, ki niso popolnoma zanesljivi ne dobijo. Češenska konzula se je menda tudi s sladkorjem založila, seveda ne doma, to je pred davkom, in neko židovsko žganje so tudi menda dobili pri enem odborniku, kateri je pa potem kazen na svoje ime prevzel.

V resnici, lahko je ponosna gospoda katoliške organizacije na svoje plodove, kateri jako bujno pomagajo uničevati kmeta A poštenosti in možatosti se bode ljudstvo tudi naučilo, ko se ga navaja na same zvijače, sovraštvo in škodoželjnost.

Ker ni bilo v nobenem klerikalnem listu objavljena znamenita klerikalna poroka, mislimo da se sme objaviti v Vašem liberalnem listu, da se je g. konzul ali poslovođa Jerni Kemperle doli v Selcih poročil s silno klerikalno gospico Ano Demšar.

Ips.

Izpred celjskega sodišča.

Krajevni ogled v zadevi dr. Ravniharja in Žimniaka je izkazal absolutno nemogočnost, da bi se ob govorici z navadnim glasom v tej daljavi zamogla čuti in razumeti le jedna besedica. Govornika bi morala močno povzdigniti svoj glas in upiti posamezne stavke, da bi se z okna Payerjeve hiše razumele izgovorjene besede ali pa logična zveza istih, kakor to tako decidirano trdita priči. Za močno vpitje pa govornika nista imela nobene potrebe in nobenega vzroka. — Dne 6. t. m. se je nadaljevala razprava na okrajnem sodišču. Žena pretepajočega se junaka Rihe je seve doslovno potrdila izrek svojega moža, češ, da ji je le-ta takoj po storjenem činu pripovedoval in ponovil inkriminovane besede. Vodja stražnikov Zintauer, to je tisti mož, o katerem je „Tagespošta“ pred nekaj dnevi brzojavno poročala tendenciozno vest, da je ob aretovanju slovenskih (!) potepuhov zadobil težko telesno poškodbo, med tem ko si je le po lastni neprevidnosti nogo zvinil, izjavi, da je pred Žimniakovim stanovanjem stalo le kakih 30–40 ljudij, ki so se pa čisto nedolžno mej seboj zabavali in smejali. On ni prav nobenega policaja tam videl. Ljudje so se pa radi tega smejali, ker so se, kakor so mu pravili — gospiče Žimniakove zaničljivo smejale, in ker je gospod ženin „fige“ kazal in je to dalo povod demonstracijam. Jednako izpovedbo odda sklicevaje se na svojo službeno prisego, policaj Kališnik, češ, da so ljudje radi tega demonstrovale, ker je ženin na

oknu stal in napravljajal zaničljiv obraz. Radi tega ga je on (stražnik) tudi pozval, da se mora odstraniti od okna, česar pa ni hotel storiti. — Demonstranti so torej od kolodvora sem skozi več krivih ulic natanko videli, da se gospiče Žimniakove na oknu stanovanja zaničljivo smejejo, in da gospod ženin „fige“ kaže, zato so razjarjeni prihrumeli pred stanovanje, tukaj razgrajali in gospiče dejanski inzultovali, končno pa s policijo vred zahtevali, da se morajo one odstraniti od oken! Res čudne instrukcije morajo imeti naši policisti, da morajo one smatrati krivimi, kateri so napadeni, in da morajo napadalce vzeti v varstvo. Seve veljajo te instrukcije le za celjske barabe nasproti Sprovincem. — Na predlog dra. Krašovca so se prečitale iz drugega kazenskega akta izpovedbe prič, zlasti orožnikov, kateri so nastanjeni nad Žimniakovim stanovanjem.

Te izpovedbe zlasti one orožnikov so bile uprav uničujoča obsodba postopanja celjske policije. Brez vsakega povoda je množica prihrumela pred stanovanje, kjer je začela razgrajati, žvižgati, vpiti, tuliti in s palicami pretiti. Gospiče Žimniakove so vse prestrašene pritekale k oknu, kjer so mirno in dostojno opazovale demonstracijo. Na oknu ni nihče niti z besedico niti s kakim dejanjem provociral. Med množico je bilo več policajev, kateri se pa niti najmanje niso prizadevali narediti mir, dasi so demonstranti začeli okno ometavati z blatom. Pač pa je policija zahtevala od gospič, da se morajo odstraniti od okna. Med sodrigo je bil tudi zloglasni Oechs. Orožnika sta med policaji prav dobro opazila Zintauerja, kateri se pa ni ganil, da bi napravil mir in red. Demonstracija se je vršila pri belem dnevu ob polu 11. uri predpoldne ter je trajala več ko četr ure. Orožnika sta v polni službeni opravi navlaš čakala na kapucinskem mostu, pričakuje, da ju bo policija morda klicala na pomoč. Toda tega ni bilo treba, ker policija ni niti z besedico zavračala izgreznikov. Orožnika sta se čudila, da policaji, ponajveč dosluženi vojaki, ne vedo, kdaj in kako morajo postopati napram izgreznikom. Na to sodnik proglasi razsodbo, po kateri je bil g. Žimniak radi zadnje imenovanega čina vsake krivde popolnoma oproščen, ker se je sodišče o resničnosti njegove trditve, da so namreč izgrezniki razsajali „pod asistenco policije“, v vsakem oziru prepričalo; nasproti temu pa je sodišče g. Žimniaka in g. dra. Ravniharja radi prestopka po § 496. kaz. zak. krivima spoznalo ter obsodilo prvega na 30 gld., drugega na 10 gld. denarne kazni. Ta rek utemeljuje sodišče s tem, da se je iz izpovedeb Rihe in Payerja prepričalo, da sta imenovana gospoda z ozirom na policijo v resnici rabila besede „Gesindel“ in „parteiische Bagage“. — Kdo je v tej kazenski zadevi zmagal ali od policije preganjana gospoda, ali policija — ni težko uganiti. Svetovali bi celjski policiji, da se v prihodnje pri enakih slučajih spominja reka: si tacuisses...!

„Luč ubožcev.“

(Dalje.)

Izraz „prižigati električne žarnice“ se v tem slučaju do cela prilaga, dočim se pri sedanjih žarnicah napačno in neopravičeno uporablja, ker pri teh zadošča, da se stikalo na steni oziroma tudi na okovu žarničnega ovratnika zasuče in tako tokov krog sklene.

Evo! Vžigalice bodo ohranile z neavtomatičnimi Nernstovimi žarnicami svojo staro veljavo. In Ciril-Metodova družba je glede svojih vžigalic lahko brez skrbi; seve jih bodo vporabljali le revnejši narodnjaki, ker le-ti si bodo z ozirom na svoje „gnotne razmere“ nabavljali te priproste Nernstove žarnice; premožnejši Slovenci pa ne bodo „prižigali“ novih žarnic, ker njih stanovanja bodo v XX. stoletju krasile Nernstove žarnice z avtomatičnim vžigalom; (seve, če nam prihodnost ne bo prinesla, še predno bodo prišle Nernstove žarnice v splošno vporabo, kaj boljšega ter še praktičnejšega in cenejšega).

Neavtomatične svetilke Nernstove so jako priproste in po obliki slične navadnim žarnicam. Njih cena je nizka; poleg tega se pa pri poškodovanju oziroma izrabi žareče telo lahko zamenja z novim locnjem,

ne da bi pri tem bilo treba zavreči podstavek in „hruško“, jednako kot se zamenja pri petrolejki stonj, dočim so drugi deli in nadalje dobro vporabljeni.

V mnogih slučajih so pa električne žarnice pritrjene na mestih, katera so težko pristopna ali pa sploh nepristopna; že iz tega vzroka, mnogo pa tudi zbog konkurence sedanjim žarnicam, katere se lahko s stikalom vžare iz poljubne daljave, misliti se je moralo takoj na samovžigalne žarnice. In ta avtomatični vžigalnik je jednostaven. Tenka platinska žica je ovita na porcelanasti cevki tesno ob žarečem telesu. Tok gre najprvo po platinski žici, katero užari in tako posredno ogreje žareče telo v toliko, da postane le-to prevodno. Z žarečim telesom (locnjem) je staknjen v glavni tok elektromagnet; ko se žareče telo v toliko zgreje, da postane prevodno, tedaj magnetizira glavni tok, ki gre sedaj po žarečem telesu, ta elektromagnet, kateri potegne kotvico nase in tako prekine tok v platinski žici (v vžigalu).

Razvidno je pač, da je ta mehanizem jednostaven, in se ga najlažje namesti v podstavku električne svetilke. Seve so samovžigalne žarnice mnogo dražje nego žarnice brez vžigala. Iz popisa razvidno, sestoji ves mehanizem iz elektromagnetnega stikala in vžigala (platinska žica).

Stikalo je trajno in ceneno, dočim je vžigalo manje trpežno in vsled platina precej drago; vendar pa ima, če postane nerabno, še vedno dve tretjini prvotne vrednosti. Izdelovatelj pa upa, da bo kmalu mogoče nadomestiti dragi platin s cenejšim materialom enakega učinka.

Cenjeno je približno, da nabavni stroški nadomestnih delov, tedaj vžigalnega in žarečega telesa, za uro uporabe ne bodo višji nego so stroški, katere ima konsument za isti čas uporabe pri navadnih žarnicah.

Oglejmo si takorekoč najvažnejši dejstvi, ki pač odločujeta pri vporabi in ceni električne razsvetljave; menim pač: uporaba električne energije in pa trpežnost električnih žarnic.

Naša sedanja žarnica ima to zlo, da povprečno potrebuje precejšnjo množino električne energije: in to je tudi vzrok, da delajo električni razsvetljavi druge razsvetljave (plinova, acetilenova itd.) precej občutljivo konkurenco, če tudi le-te nimajo tistih odličnosti, nego jih ima električna luč.

(Dalje prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 12. decembra.

— **Osebnosti.** Namestniški konceptist v Gradcu g. dr. Ivan Žolgar je imenovan ministerialnim konceptistom v naučnem ministertvu.

— **Samo za gospode!** To pikantno opazko čitamo na tiskanem vabilu k „duhovnim vajam gospodov kongregancij“, katere vaje se vrše od 10. do 17. t. m. v kapeli sv. Jožefa pri o. Jezuitih. Udeležiti se smejo teh „duhovnih vaj“ samo tisti, ki se izkažejo z vabilom. Količkej znani liberalci seveda niso bili povabljeni na te „duhovne vaje“, prirejene „samo za gospode“, pač pa je bilo povabljenih jako mnogo uradnikov. Samo za gospode. Ta pikantni pristavek bo pač privabil marsikoga v kapelo sv. Jožefa, ki sicer Jezuitov ne ljubi in ne spoštuje nič več, kakor zaslužio.

— **Značilno imenovanje.** Na državni ljudski šoli v Trstu je imenovan voditeljem trd Nemec, Adolf Brunnlechner, doslej učitelj v Aflencu na Gornjem Štajerskem. Mož ne zna ne slovenskega ne laškega jezika, in je vendar sposoben za voditelja šoli, katero obiskuje poleg 195 nemških tudi 279 slovenskih in 519 italijanskih otrok.

— **Pevska zbor „Glasbene Matice“** sta sklenila, da priredita o binkoštnih praznikih koncert v Zagrebu. Dogovori in priprave so v najboljšem tiru. Zanimanje je že danes veliko. Pevke in pevci se vabijo, da pripomorejo društvu z mnogostevilnim pristopom dejanski izvesti to lepo idejo, ki mora dvigniti ugled naše „Glasbene Matice“ še višje, kakor ga že itak uživa po zmagoslavju izletu na Dunaj. G. Hubad stori vse, da nastopita pevska zbor pri bratih Hrvatih častno, posebni izletni odsek pa bo vodil potrebne priprave. V soboto večer sta imela moški in ženski pevski odbor skupno sejo v to svrhu.

— **Numerirana izdaja Prešernovih poezij.** Pri tvrdkah Fed. Bamberg in Lav.

Schwentner se je naročilo doslej že blizu 400 naročnikov na krasno, ilustrirano izdajo Prešernovih poezij. Na to opozarjamo Prešernove čestilce, da ne pridejo prekasno s svojimi naročili! Iziđe namreč s a m o 500 iztisov!

— **Prešernov spomenik v Ljubljani.** V včerajšnji številki našega lista priobčili smo imenik onih gospodov, kateri bodo razsojali konkurenčne načrte za Prešernov spomenik. Po neljubi pomoti izostalo je ime jurorja g. c. kr. višjega inženjerja Franca Pavlina — kar se s tem popravlja.

— **Cena svinjine v Ljubljani.** Piše se nam: V „Laibacherici“ smo brali te dni, da je v Ljubljani svinjina po 39 kr. klg. Ker se ta cena jemlje za podlago pri računjanju odškodnine, katero daje država za svinje, vsled kuge zaklane, smo pač radovedni, od kod dobiva vlada taka napadna poročila o tržnih cenah, saj je vsaki kuharici znano, da se po 39 kr. kilo svinjine v Ljubljani ne dobi. Ker je povprečna cena svinjine v Ljubljani po 48 do 50 kr. kilogram, so dotični lastniki vsled kuge poklanih prašičev pri vsakem kilogramu za okroglih 10 kr. prikrajšani. Potrebno bi bilo torej, da se merodajni krogi o pravi tržni ceni svinjine v Ljubljani čim prej do dobrega informirajo.

— **„Slovensko trgovsko pevsko društvo“** prosi vse svoje gospode pevce, da se v četrtek, dne 14. t. m. pevske vaje sigurno udeležijo. — Danes je pevska vaja zavoljo ovir izpuščena.

— **Z Bleda** se nam piše: „Banka Slavija“ je darovala gasilnemu društvu na Bledu za uspešno omejitve požara v Zasiplu 10 gld.

— **Pevsko društvo „Kolo“ v Trstu** priredi v nedeljo 17. decembra v redutni dvorani gledališča „Politeama Rossetti“ ob 8. uri zvečer koncert.

— **Porotne obravnave.** Pri prvi obravnavi, ki se je včeraj vršila pri tukajšnjem deželnem kot porotnem sodišču, bil je 37 let stari posestnik Alojzij Ažbe iz Dolenčič v škofjeloškem sodnem okraju obtožen hudodelstva uboja svoje lastne žene. Obdolženec, precej imovit, a pijači in igri udan posestnik, ki je dovršil tudi par latinskih šol, živel je že več let v prav slabih odnosih s svojo ženo Frančiško, kajti tudi le-ta se je zadnji čas udala pijančevanju, vsled česar je seveda nazadovale gospodinjstvo, in so nastali večni prepri med možem in ženo. Ko je meseca septembra na žalosten način umrla Ažbetova mati Marjana, so se odnosaji med možem in ženo še znatno shujšali in je žena popivala vedno bolj. Razven tega pa je tudi obdolženec začel z ženo še surovejšje ravnati in jo pretepati. Vrhunec pa je doseglo to surovo ravnanje dne 5. novembra. Bila je ravno nedelja in v hiši so sedeli domači skupaj pri mizi. Žena bila je zopet precej pijana, mož pa jako razburjen. Žena skregala se je z dekle ter jo, preteč je z nožem, podila iz hiše, na kar je dekla Marija Tavčar v resnici odšla. To je razjezilo obdolženca, in ko je žena kmalu potem šla v hlev, zagrozil jej je: „Če dekle do večera ne bo nazaj, bo to tvoja smrt!“ Vračajoč se iz hleva, padla je žena, kar jej je mož zopet očital, a ona je dejala: „Bo pa takrat drugače, kadar boš dekle vzel!“ Mož je na to skočil za ženo, jej zadal par klofut ter je še potem na tleh ležečo z vso močjo suval z okovanimi čevlji v hrbet. Potem jo je pustil v spodnji hiši in se ni več brigal za njo. Po noči okoli dveh prišel je obdolženec klicat hlapca in pastirja, ki sta tudi videla gospodinjo v hiši ležati. Ažbe je svoje dejanje sprva tajil, potem pa v polnem obsegu priznal ter še pristavil, da se je žena nekaj dni poprej tudi sama poškodovala, ko je padla po stopnicah. Pri obdukciji našla sta zvedenca mnogo poškodb; desni laketi je bil razpahnjen, lopatica pa dvakrat zlomljena in zlomljena je bila tudi troje reber. Nekatero poškodbo so bile smrtne in so tudi vprozročile smrt poškodovane. Ažbe bil je hudodelstva uboja svoje žene krivim spoznan in obsojen na šest let težke ječe, poostrene z jednim postom mesečno in trdim ležiščem v temni celici dne 5. novembra vsakega kazenskega leta. — Pri drugi obravnavi sedel je na zatožni klopi 34 let stari železniški delavec Josip Jeglič iz Dovjega, obtožen hudodelstva uboja. Zvečer dne 6. novembra bilo je nekaj fantov v krčmi Janeza Janše v Dovjem, med drugimi tudi kmetaki fant Jože Pogačnik in obdolženec. Pogačnik začel se je

šaliti ter je tudi Jegliča nekako vojaško komandiral. Vsled tega skregala sta se in sprijela, a ko ju je gostilničar odpravil iz sobe, napadel je obdolženec Pogačnika v veži z nožem ter ga dvakrat zabodel v prsa. Ranjenec bežal je kakih sto korakov daleč, potem pa se je nezavesten zgrudil in kmalu umrl. Jeglič, ki priznava dejanje, in ki je bil zaradi tepeža že petkrat kaznovan, bil je obsojen na pet let težke ječe, poostrene z jednim postom mesečno in trdim ležiščem v temni celici dne 6. novembra vsakega kazenskega leta.

— **Poskušen ulom.** Danes ponoči sta dva tatova s ponarejenim ključem odprla večna vrata v Kolodvorskih ulicah št. 16, in sta skušala ulomiti v branjarijo Valentina Sitarja. Le-ta je prišel ravno domov in zasačil tatova, ko sta ravno z vetrihom odpirala branjarijo. Tatova sta zbežala. Govorila sta laško in slovensko, jeden je bil na jedno oko slep, drugi pa je imel na licu podolgasto prasko. Odkurila sta jo najbrže proti Trstu. Stara sta bila 20—25 let.

— **Zdravje v Ljubljani.** V zadnjem tednu, to je od 3. do 9. t. m. bilo je v Ljubljani živorojenih 31 otrok, mrtvorojenih 7, umrlo pa je 16 oseb, izmed teh 8 v bolnici in od teh 8 je bilo 6 tujcev, tako da je v zadnjem tednu umrlo le 10 oseb, ki so bivale v Ljubljani. Tako ugodno še ni bilo zdravje v nobenem tednu, kakor v pretečenem, dasiravno je sedaj vreme za zdravje tako neugodno.

— **Na semenj** dne 9. decembra je bilo prignanih 380 konj in volov, 108 krav in 41 telet skupaj 529 glav. Radi slabega vremena bilo je malo živine na semenj prignane in je bila tudi kupčija slaba. Vendar pa je prišel neki žid z Morave vole kupovat, in je s tem kupčijo z vola nekoliko povzdignil.

* **Sneg v Zagrebu.** Od četrтка nadalje je padal v Zagrebu tako dolgo sneg, da tramway ni mogel več voziti, in da je pasaža v nekaterih ulicah docela onemogočena. Tudi južno od Zagreba je snežilo zelo, ker imajo vsi iz Reke v Zagreb vozeči vlaki velike zamude.

* **Cecil Rhodes v — kletki.** Veliki sovražnik Burov Rhodes je oblegan v Kimberleyu in Buri so razpisali na njegovo glavo veliko nagrado. Sklenili so bajé, ako ga ujamejo, da ga zapro v kletko in ga pokažejo narodu v Bloemfonteinu in v Pretoriji. Seveda ima Rhodes velik strah, kajti gre mu za — vrat!

* **Španski anarhisti** so vrgli 10. t. m. v gledališču v Murciji bombo. Nastal je požar, ki je upelil vse poslopje. Ljudem se je posrečilo uteči. Pogreša pa se en gledališki delavec, njegov tovariš pa je bil težko ranjen. — V Santanderju pa se je pripetila v nekem skladišču s smodnikom velika eksplozija; ena oseba je ubita, tri ranjene. Poslopje je povsem razdejano.

Književnost.

— **Gledališke igre.** Spisal A. L. Bistriški. I. zvezek. Lokavi snubač. Velseloigra v 1 dejanji. V Novem mestu 1899. Založil pisatelj. Tiskal J. Krajec. Cena 25 kr. Za male odre na deželi bo ta izvorna igrice morda dobrodošla, ker je lahko vprizorljiva. — Zvezek stane 25 kr. — Knjižica se dobiva oziroma naroča po vseh knjigarnah. Pripomnimo, da se je veseloigra „Lokavi snubač“ (po rokopisu) že predstavljala v čitalnicah v Kranju in Novem mestu ter zadnjič v „Narodnem domu“ v Radečah in dosegla povsod popoln uspeh.

— **Objavljenje.** Spjeval Milivoj Strahinič. Dio I. 6. snopič. — Rijeka. Tiskarski i litografski zavod Emidija Mohoviča nakladnika 1899. V tem epu spisuje pesnik po načinu Dantejeve „Nebeške komedije“ zgodovino Jugoslovanov.

— **Photographischer Expositionszeitmesser** zur genauen Bestimmung der Belichtungszeit beim Photographieren für die verschiedensten Aufnahmen unter Berücksichtigung aller dieselbe beeinflussenden Factoren. Von A. Zankl. Zweite vermehrte und verbesserte Auflage. — Halle a. S. Verlag von Wilhelm Knapp. 1900. Naš rojak Zankl je izdal že v drugi izdaji to svoje delo, na katero opozarjamo zlasti slovenske fotografe in amaterje.

Telefonična in brzojavna poročila.

Dunaj 12. decembra. V današnji seji poslanske zbornice je dr. Ferjančič interpeliral vladu radi suspendiranja prof. dr. Frischaufa v Gradcu. Ta je bil na sumu, da je spisal neke članke v raznih listih. Vsled tega se je sklenilo, da se ga ne povabi na vseučiliško slavnost dne 9. t. m., Frischauf je po pomoti vendar dobil povabilo, a ker se je poskušalo, to vabilo nazaj dobiti, je Frischauf pisal nekim profesorjem pisma, v katerih je baje priznal, da je avtor dotičnih člankov. Senat je na to Frischaufo suspendiral. Interpelacija povdarja, da je postopal vseučiliški senat kakor kako policijsko oblastvo, in da se preganja Frischauf, ker je prijatelj Slovencev. Dalje sta Ferjančič in Vuković interpelirala radi ladje „Berenice“. Zbornica je potem začela razpravo o kvoti. Govoril je najprej Tekly, potem Karlik. Razpravo hočejo končati še danes. Generalni govornik pro bo bržčas Menger.

Dunaj 12. decembra. V desnici je nastala kriza. Katoliška ljudska stranka in Poljaki so v včerajšnji seji izvrševalnega odbora desnice silili Čehe, da morajo ustaviti obstrukcijo proti zakonu o razdelitvi užitnin, in grozili, da sicer razbijejo desnico. Češki klub je imel danes z ozirom na to sejo, ki se bo zvečer nadaljevala. Doslej so se vsi govorniki izrekli za obstrukcijo proti vsem „državnim potrebam“. Končni sklep se stori zvečer in se potem naznani izvrševalnemu odboru desnice.

Dunaj 12. decembra. Ob 1/3. popoldne so vsi ministri nakrat odšli iz zbornice, kar je obudilo toliko več začudenja, ker nihče ne ve, kam so bili poklicani.

Dunaj 12. decembra. Levičarski listi poročajo o izrekih raznih Poljakov glede češke obstrukcije. Tako je Jaworski baje rekel, da desnica ne začne obstrukcije na noben način in da se bodo Čehi z njo zaračunali.

Dunaj 12. decembra. Dzieduszycki in Milewski sta bila včeraj sprejeta v avdienci pri cesarju, kjer sta zopet slišala, da se morajo dovoliti „državne potrebe“.

Kolonija 12. decembra. „Kölnische Zeitung“ javlja, da se je že toliko Afrikanderjev pridružilo Burom, da mora Angleška vsaj še 10.000 mož poslati v Južno Afriko, sicer je vojna zanjo izgubljena.

London 12. decembra. V Dublinu je bil sklican občinski svet na sejo, da protestuje proti vojni v Južni Afriki in izreče Burom svoje simpatije. Občinski svet ni bil sklepčen. Zbrani občinski svetniki z lord majorjem na čelu so se razšli s klicem: Živio Krüger!

Berolin 12. decembra. Glasom zasebnih poročil je general Gatacre v bitki pri Strombergu od 2700 mož izgubil 1200 mož, 700 jih je bilo ujetih.

Poslano.*)

V „Slov. Narodu“ št. 276. pod „Iz učiteljskih krogov na Spodnjem Štajerskem“ si nameril, dragi tovariš „E“, naravnost na mene z opazko v oklepaju. Ker „Slov. Narod“ ni šolsko-pedagoško-kritičen list, in ker mi ni do tega, da bi se spravljale med širni svet reči, ki se tičejo jedino le učitelja-vzgojitelja, izjavljam, primoran po isti opazki, samo sledeče:

V prihodnjič naj bo vir, iz katerega zajemaš svoje informacije, zanesljivejši, kajti dotična zadeva, kakor jo omenjaš — seveda v kolikor se tiče mene — ni bila v istini taka. Kar sem pa storil, storil sem kot značajan učitelj-vzgojitelj, ki je ves vnet za — po načelih modernih pedagogov — pravo vzgojo izročene mu mladine.

Javni napadi na šolo in učiteljstvo naj se pobijajo javno, toda izrečno povdarjam željo, da se naj za naprej naše interne, vzgojevalne zadeve preresetavajo v naših listih in društvih.

Tisti učitelj Z. v N.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

V visokih in najvišjih krogih se pije **Messmerjev čaj**, kateri se zaradi svoje izvrstne dobrote priporoča od družine do družine. Ta čaj se smatra danes za najrazširjeno marko. Zaboječki na poskušnjo po 50 kr. pri Antonu Stacul-u, pri Luckmann-a nasledniku, J. C. Praunseiss-u ter Iv. Ivanu Buzzolini-ju v Ljubljani. II. (1899-2)

Proti zobobolu in gnjilobi zob
izborna deluje

Melusina ustna in zobna voda

utrudi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust.

Cena 1 steklenici z rablilnim navodom 50 kr.

Zaloga vseh preizkušenih zdravil.

Po pošti razpošilja se vsak dan dvakrat.

Jedina zaloga (19-50)

Ilekarna M. Leustek, Ljubljana

Resljeva cesta št. 1, zraven mesarskega mostu.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 7. decembra: Jera Jankovič, delavčeva žena 59 let, Kolizejske ulice, št. 26, srčna hiba.
Dne 8. decembra: Fran Šimonik, umir. spre-
vodnik, 77 let, sv. Petra cesta št. 20, otrpljenje
srca.

Dne 9. decembra: Ana Mrak, gostilničar-
jeva žena, 34 let, Marije Terezije cesta št. 14,
jetika. — Karolina Ana Hainšek, usmiljenka, 40
let, Radeckega cesta št. 11, ledična bula.

Dne 10. decembra: Marija Kalan, čevljar-
jeva hči, 4 mes., sv. Petra cesta št. 13, želodčni
katar.

V deželni bolnici:

Dne 7. decembra: Mihael Celar, hlapec, 55
let, pljučnica. — Ivan Lampe, gostac, 76 let,
vsled raka. — Martin Avguštin, delavec, 50 let,
vsled raka.

V hiralnici:

Dne 9. decembra: Ivana Ulknar, gostija,
74 let, vsled raka na obrazu.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m. Srednji sončni žark 739-0 m.

Dec.	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempera- tura v °C	Vetrovi	Nebo	Padežina v 24 urah
11.	8. zvečer	737-4	-12-9	sl. svzhod	megla	mm
12.	7. zjutraj	736-1	-12-0	sr. vzhod	sneg	2-5
	2. popol.	732-9	-8-9	sr. svzhod	sueg	

Srednja včerašnja temperatura -8-8°, nor-
male: -1-1°.

Razglas.

V konkurzno maso **Ferdinanda Sever-ja v Kostanjevici** spadajoča
zaloga špecerijskega in manufakturnega blaga

o priliki inventure cenjena na **1106 gld. 87 kr.**, se vsled sklepa upniškega
odбора ponudbenim pôtom povprek proda, in to pod sledečimi pogoji:

Konkurzna masa ne jamči niti za kakovost, niti za množico v prodajo ponujenih
premičnin, niti za mogoče v inventurnem zapisniku nahajajoče se nedostatke. Zapisnik
inventure je pri oskrbniku mase na prosti ogled.

Upniški odbor si pridržuje pravico, da ponudbe presodi, jih sprejme ali odkloni.
Tisti ponudnik, čegar ponudba bo sprejeta, je zavezan plačati kupnino tekom treh dni,
od dneva začeti, ko mu je bilo naznanjeno, da je sprejel upniški odbor njegovo po-
nudbo, v roke podpisane oskrbnika mase in prevzeti ukupljene reči po plačilu kup-
nine v osmih dneh. Sleherni ponudnik mora priložiti svoji ponudbi 10% cenilne vred-
nosti kot varščino.

Dotične ponudbe je podati najpozneje **do vštete 16. decembra 1899**
podpisane oskrbniku mase.

V Kostanjevici, dne 4. decembra 1899.

Aleksander Hudovernik, c. kr. notar

(2194-3)

konkurzne mase oskrbnik.

Izvirne Musgrave-jeve irske peči

s samotno podzidavo

so priznane izborne, trpežno goreče peči, za katerih dobroto se jamči.
Prednosti: Goré nepronehoma vso zimo. Oddajajo gorkoto na mil,
prijeten način. Lahka regulacija. Najvarčnejša kurjava.

Ilustrirani ceniki brezplačno in poštino prosto.

Chr. Garms, Bodenbach o. L.

Tovarna železnih peči.

Tovarniška zaloga: Karola Kausehega naslednika:

Schneider & Verovšek v Ljubljani. (2065-8)

Dunajska borza

dne 12. decembra 1899.

Skupni državni dolg v notah.	98	gld.	90	kr.
Skupni državni dolg v srebru.	98		70	
Avstrijska zlata rentna.	116		45	
Avstrijska krona rentna 4%.	99		30	
Ogerska zlata rentna 4%.	116		45	
Ogerska krona rentna 4%.	95		10	
Avstro-ogerske bančne delnice.	909		—	
Kreditne delnice.	376		50	
London vista.	120		97 1/2	
Nemški drž. bankovci za 100 mark.	59		05	
80 mark.	11		81	
20 frankov.	9		58 1/2	
Italijanski bankovci.	44		85	
C. kr. cekini.	5		70	

Vse vrednostne papirje preskrbuje **BANKA**
MAKS VERSEC, Ljubljana, Selenburgove ulice 3.

Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5-10 gld.

Zahvala.

Vsem sorodnikom, cenjenim znan-
cem in prijateljem, ki so mi ob boleznih
in smrti moje iskreno ljubljene ženke,
gospe

Ane Mrakove

na tako ljubeznopolni način izkazali svoje
sočutje, drago pokojnico spremili k za-
njemu počitku, dalje darovalcem krasnih
vencov, posebno pa slavni gostilničar-
ski in krčmarski zadrugi in nje
načelniku za številno, častilno spremstvo,
slavnemu pevskemu društvu „Ljub-
ljani“ na ganljivih žalostinkah izrekam
v svojem in v imenu svojih otrok ter
sorodnikov najtoplejšo zahvalo.

V Ljubljani, 12. decembra 1899.

(2231)

Valentin Mrak.

Trgovski pomočnik

mlad, dobro izurjen v špecerijski in želez-
ninski stroki, želi stopiti v službo takoj
ali pa z novim letom.

Ponudbe na upravnistvo „Slov. Nar.“

pod „Pomočnik“ 2. (2228-1)

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1899. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez
Trbiž. Ob 12. uri 5 m. po noči osonni vlak v Trbiž,
Beljak, Celovec, Franzensfeste. Ljubno; čez Selzthal
v Ausse, Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v
Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m.
zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec,
Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solno-
grad, čez Amstetten na Dunaj. V oktobru in aprilu
ob nedeljah in praznikih v Linc. — Ob 11. uri 50 m.
dopolodne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Ce-
lovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 2 m.
popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Ljubno,
čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru,
Inomost, Bregenc, Curiah, Genevo, Pariz; čez Klein-
Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzenj, Marijine
vare, Hrb, Franzove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko,
Dunaj via Amstetten. — **Proga v Novo mesto**
in v Kočevje. Osonni vlaki: Ob 6. uri 54 m. zjutraj,
ob 1 uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 55 m. zvečer. —
Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža.
Ob 5. uri 46 m. zjutraj osonni vlak v Dunaj via
Amstetten, Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlo-
vih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic,
Solnograda, Linc, Steyra, Ausse, Ljubna, Celovca,
Beljaka, Franzensfeste. — Ob 11. uri 17 m. dopo-
ludne osonni vlak v Dunaj via Amstetten, Karlovih
varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic,
Solnograda, Linc, Steyra, Pariza, Geneve, Curia,
Bregenca, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gastein,
Ljubna, Celovca, Linc, St. Mohorja, Pontabla. —
Ob 4. uri 57 m. popoldne osonni vlak v Dunaj,
Ljubna, Selzthal, Beljaka, Celovca, Franzensfesta
Pontabla. — Ob 9. uri 6 m. zvečer osonni vlak v
Dunaj. Solnograda, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pon-
tabla. V oktobru in aprilu ob nedeljah in praznikih
iz Linc. — **Proga iz Novega mesta in Ko-**
čevja. Osonni vlaki: Ob 8. uri in 21 m. zjutraj, ob
2. uri 32 m. popoldne in ob 8. uri 48 m. zvečer.
— **Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik.** Ob
7. uri 23 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob
6. uri 10 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano drž.**
kol. iz Kamnika. Ob 6. uri 56 m. zjutraj, ob 11.
uri 8 m. popoldne, ob 6. uri 10 m. zvečer. (1206)

Gričar & Mejač

— Ljubljana —

Prešernove ulice št. 9

in Sv. Petra cesta št. 4

prodajata (2136-4)

vse v zalogi nahajajoče se
konfekcijske predmete
po znižani ceni.

Božični dar

za citraše najprikladnejši je

album slovanskih napevov

od **J. Sorg-a**. Napevi so izredno navduševalni, a
zraven tega v kolikor mogoče lahkem slogu. Tudi je
vsebine tega izdanja jako zanimiva. Da je to danes
najboljše izdanje slovanskih napevov za citre, dokazuje
dejstvo, da je isto že tretje izšlo. Do sedaj je izšlo 25
sešitkov, kojim je cena po 25 norč. zares nizka. Popis
vsebine, ki se naj nikakor ne opusti naročiti, pošilja
franko izdajatelj: (2229-1)

Josip Sorg v Zagrebu.

Najfineja kava

v okusu in dišavi je

pristni, naravni Preanger

priznana špecialiteta. (21-284)

Dobiva se v špecerijski trgovini

Kavoló & Lilleg

„pri Zlatorogu“ v Prešernovih ulicah.

Božično in novoletno darilo!

Nezaslišano! Čudovito!

240 komadov za samo gld. 1-95

1 elegantna ura s triletnim jamstvom in
goldin-verižico, 1 čudovito eleganten nastavek za
smodke z jantarem, 1 krasna kravata igla s
simili-brilantom, 1 jako eleganten prstan z imit.
biserom za gospe ali dame, 1/2 ducata platne-
nih žepnih robcev z barvanimi obročki, 1 prakti-
čni žepni tintnik z angleškim mehanizmom, 1
fina ščetka za obleko, par finih nogovic, 1 jako
elegančna damska broša najnovejše fašone, 1 krasna
garnitura, obstoječa iz manjših, zavratniških
in naprsnih gumbov poslednje zajamčeno 3% zlato,
1 krasno toaletno zrcalo z etujem in finim česa-
lom in še nad 200 komadov, ki so v hiši koristni
in neobhodno potrebni.

Vsi ti krasni predmeti se dobivajo le še
kratké čas. Nikdo naj torej ne zamudi prilike,
ker je vsako sleparstvo popolnoma izključeno, ter
se neugajajoče brez zadržka vzame nazaj.

Razpošilja po c. kr. poštne povzetju ali
ako se pošlje denar naprej:

zaloga Ernst Buchbinder

Krakau L/M.

Poštno predalo št. 25.

Ako se naročita dva zavoja, se dobi jako
fin žepni nož z dvema rezili kot darilo. (2175-3)

Za nakup

božičnih in novoletnih daril

se posebno priporoča

(2230-1)

trgovina manufakturnega blaga

R. Miklauc, Špitalske ulice 5.

Najlepše svilnate in volnene rute.

* * * Najlepša božična darila. * * *

Zabojček št. 1 z 2 1/2 kg finim mandolatom, finim francoskim kandiranim sadjem	
Malaga grozdem, francoskim mandeljem in finim smyrnskimi	
smokvam	gld. 3-70
" " 2 " 3 " sortiran kakor zgoraj	4-80
" " 3 " 3 1/2 " " " " " " " " " "	5-60
" " 4 " 4 " " " " " " " " " "	6-20
" " 5 " 5 " " " " " " " " " "	
" " 6 " 3 " najfinejšim mandolatom dveh vrst in finim francoskim kan-	5-40
diranim sadjem	
" " 6 " 3 " najfinejših berberskih kraljevih dateljev	4-20
" " 6 " 5 " dateljev gornje vrste	6-50

(2216-2) Razpošilja se poštine prosto proti povzetju.

Zabojčki se ne računijo.

Ivan Schuster, Trst.

Brata Eberl

Ljubljana, Frančiškanske ulice 4.
Plesarska mojstra c. kr. drž. in c. kr. priv.
50 južno železnice.

Slikarja napisov.

Stavbinska in pohištvena pleskarja.
Prodaja oljnatih barv, lakov in firnežev
na drobno in na debelo.

Velika izbirlka dr. Schoenfeld-ovih
barv v tubah za akad. slikarje.

— Zaloga —

vsakovrstnih čopičev za pleskarje, sil-
karje in zidarje, številnega mazila za
hrastove pôle, karbolijneja itd.
Posebno priporočava sl. občinstvu najnovejše,
najboljše in neprecenljivo sredstvo za likanje
srbnih tal pod imenom „Epidol“.
Priporočava se tudi sl. občinstvu za vse v na-
jino stroko spadajoče delo v mestu in na deželi
kot priznano rečno in fino po najnižjih cenah.

Perilo za gospode

najboljše blago in

kravate

prodaja

Alojzij Persché

Pred škofijo, poleg mestne hiše.

Anton Presker

Sv. Petra cesta št. 6 Ljubljana Sv. Petra cesta št. 6

priporoča svojo veliko zaloga

gotovih oblek za gospode in dečke,
jopic in plaščev za gospe, nepremoč-
ljivih havelokov i. t. d.

Obleke po meri se po najnovejših uzorcih in po najnižjih cenah
solidno in najhitreje izgotovljajo.

Mehanik

Ivan Škerl

Opekarska cesta št. 16.

Šivalni stroji 50

po najnižjih cenah.

Bicikle in v to stroko

spadajoča popravila izvr-

šuje dobro in cenó.

Vnanja naročila se točno izvršujejo.

Pristne ruske

galoše

priporoča po nizki ceni!

J. S. Benedikt

Ljubljana, Stari trg.